

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI MAASEUDUN YRITYSTUESTA

1 Yleisperustelut

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1305/2013 säädetään maaseudun kehittämiseen myönnettävästä tuesta ja ohjelmatyöstä. Mainittuun asetukseen perustuvassa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa 2014–2020, jäljempänä maaseutuohjelma, pannaan täytäntöön Suomen maaseudun kehittämistä koskevat unionin prioriteettien mukaiset strategiset tavoitteet. Uutta on se, että ohjelmakaudelle 2014–2020 jokainen jäsenmaa laatii kumppanuussopimuksen, jossa kuvataan millä tavoin Euroopan rakenne- ja investointirahastot (ERIRahastot) pelaavat yhteen ja täydentävät toisiaan. Maaseuturahasto on yksi ERIRahastoista. Suomen esitys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaksi 2014–2020 toimitettiin komissiolle 24.4.2014, minkä jälkeen maaseutuohjelman yksityiskohdista on käyty keskusteluja komission kanssa ja laadittu vastaus komission esittämiin havaintoihin. Komissio on hyväksynyt maaseutuohjelman 12.12.2014.

Maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa (28/2014), jäljempänä kehittämistukilaki, säädetään maaseutuohjelman mukaisesti myönnettävästä rahoituksesta maaseudun yritys- ja hanketoimintaan. Ehdotettu valtioneuvoston asetus koskisi maaseudun yritystukea, jota koskevista edellytyksistä säädetään kehittämistukilain 3 luvussa. Maaseudun hanketoiminnan tukemisesta on säädetty erillisellä valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetulla asetuksella säädettäisiin niistä asioista, jotka edellyttävät valtioneuvoston asetuksen antamista. Maaseudun yritystukea myönnettäisiin toimenpiteisiin, joita olisivat investoinnit ja yrityksen perustaminen.

Asetuksella täsmennettäisiin kehittämistukilaissa säädettyjä Euroopan unionin lainsäädäntöä täydentäviä tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä ja ehtoja. Yritystukijärjestelmää on yksinkertaistettu kokoamalla ja vähentämällä tukitoimenpiteitä ja luopumalla useista aiemmin erillisistä tukimuodoista. Maaseudun yritystuki on yksi tukimuoto, jota kohdennetaan investointeihin ja yritysten perustamiseen. Sekä tuen saajien että hallinnon hallinnollista taakkaa vähennetään ottamalla käyttöön kertakorvaustyyppinen menettely yrityksen perustamistuessa, jolloin tuensaajan ei tarvitse toimittaa erikseen kuitteja tai niiden kopioita kaikista kustannuksista. Tämä vähentää ja yksinkertaistaa maksatushakemusten käsittelyä ja lyhentää käsittelyaikoja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

Uutta on se, että tukea voidaan myöntää maatalouden ulkopuolista yritystoimintaa harjoittavien maatalousyritysten ja mikroyritysten lisäksi pienille yrityksille. Asetusehdotus mahdollistaisi myös osamaksurahoituksen käyttämisen aiempaa laajemmin. Tukea myönnettäisiin myös toteutettavuustutkimuksiin, joiden avulla investointeja voidaan valmistella ja sitä kautta parantaa investointien laatua. Maataloustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen liittyviin investointeihin tukea voidaan myöntää myös keskisuurille yrityksille, kuten ohjelmakaudella 2007–2013. Muutoin tuettavaa

toimintaa koskevat periaatteet säilyvät pääpiirteittäin samoina kuin päättyneellä ohjelmakaudella 2007–2013. Maaseudun yritystukeen sovelletaan uusia vuosille 2014–2020 vahvistettuja valtioneuvoston asetuksia.

2 Yksityiskohtaiset perustelut

Kehittämistukilaki (28/2014) on tullut voimaan 1 päivänä syyskuuta 2014. Lain voimaantullessa on kumoutunut valtioneuvoston asetus maaseudun yritystoiminnan tukemisesta (632/2007), joko sisälsi ohjelmakauden 2007–2013 yritystukea koskevan alempiasteisen sääntelyn. Kehittämistukilain muutos (1176/2014) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Asetusta sovelletaan maaseudun yritystukeen, josta säädetään pykälässä mainitussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa. Maaseudun yritystuki sisältyy yhtenä tukimuotona Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014 – 2020. Maaseudun yritystuesta on säädetty kansallisesti kehittämistukilaisilla. Tällä asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä maaseudun yritystuesta. Pykälässä täsmennettäisiin, että tukea voidaan myöntää ainoastaan mikroyrityksille, pienille yrityksille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritykset). Tukea ei myönnetä suurille yrityksille.

2 §. *Määritelmät.* Pykälässä määriteltäisiin asetuksessa käytettävät keskeisimmät käsitteet. Pykälän 1–2 kohdassa annettaisiin määritelmät maaseudun yritystukeen sovellettavista uusista valtioneuvoston asetuksista vuosille 2014–2020. Tämä olisi tarpeellista asetusluonnoksessa jäljempänä käytettävien lainsäädäntöviittausten vuoksi. Pykälän 3–5 kohdassa määriteltäisiin alueiden kehittämisestä ja rakennerrahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa tarkoitetuista tukialueista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (445/2014) tarkoitettujen tukialueiden I, II ja III. Pykälän 6 kohdassa määriteltäisiin kokeilu. Kokeilulla ei tässä suoraan tarkoitettaisi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artiklan mukaista kokeellista kehittämistä. Erikseen määritelty kokeilu olisi yrityksen perustamistukena myönnettävän avustuksen alakategoria.

2 luku. Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

3 §. *Tuen suuntaaminen.* Kehittämistukilain 19 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista toimenpiteistä. Asetusehdotuksen keskeisenä päämääränä on parantaa tuen vaikuttavuutta ja tämän vuoksi pykälässä säädettäisiin tukikelpoisten toimenpiteiden yleisistä perusedellytyksistä. Tukea voitaisiin myöntää toimenpiteeseen, jossa tuella arvioidaan olevan merkittävä vaikutus toimenpiteen toteuttamiseen. Näitä seikkoja arvioitaisiin tukea myönnettäessä. Säännöksen taustalla yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tuen kannustavaa vaikutusta koskeva artikla 6 (3), jota koskee suurille yrityksille myönnettävää tukea. Kannustavaa vaikutusta koskevalla edellytyksellä on keskeinen merkitys pyrittäessä varmistamaan, että tuen myöntäminen muuttaa tuensaajan toimintaa yhteisen edun tavoitteen suuntaisesti ja tämän vuoksi on linjattu, että sitä sovelletaan kansallisesti pk-yrityksille myönnettävään tukeen. Tältä osin tuen myöntämisen yleiset edellytykset noudattavat ohjelmakaudella 2007–2013 sovellettua maaseudun yritystoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (632/2007) 13 §:ää. Säännös on joh-

donmukainen valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen (716/2014) 2 §:n kanssa.

4 §. *Tuen myöntämisen rajoitukset.* Kehittämistukilain 19 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista toimenpiteistä. Tuen myöntämiseen liittyy myös rajoituksia, jotka kytkeytyvät osin uusien valtioneuvoston sääntöjen noudattamiseen. Pykälän 1 momentin mukaan maaseudun yritystukea saisi myöntää vaikeuksissa olevalle yritykselle. Vaikeuksissa olevien yritysten tukeminen on rajattu yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ja maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitetaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 (18) artiklassa tarkoitettua vaikeuksissa olevaa yritystä ja maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen artiklassa 2 (14) tarkoitettua yritystä. Pykälässä viitataan lisäksi suuntaviivoihin valtioneuvoston rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (2014/C 249/01), jonka kohdassa 20 on määritelty vaikeuksissa oleva yritys. Viittaus on tarpeellinen sen vuoksi, että pykälän 1 momentti kattaisi myös sellaisen tuen, johon ei sovelleta valtioneuvoston sääntöjä. Valtioneuvoston sääntöjä ei sovelleta maatalousalaan kuuluvaan tukeen, joka sisältyy maaseutuohjelmaan ja maksetaan maaseutuasetuksen nojalla. Euroopan komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston laatimassa ohjelmuistiossa (Investoinnit fyysiseen omaisuuteen) mukaan tukea ei periaatteessa pitäisi myöntää vaikeuksissa oleville maataloille tai yrityksille. Lähtökohtaisesti vaikeuksissa olevalle yritykselle on mahdollista myöntää vähämerkityksistä tukea avustuksen muodossa. Pykälän 1 momentti koskisi myös vähämerkityksistä tukea, jota ei voitaisi myöntää maaseuturahastosta vaikeuksissa olevalle yritykselle. Yrityksen vaikeuskissaolon kriteerien valvonta tehtäisiin tukikäsittelyn yhteydessä tarkastelemalla esimerkiksi yrityksen tilinpäätöstietoja. Pykälän 2 momentin mukaan tukea ei myönnetä eikä myönnettyä tukea makseta, jos tuen hakija ei ole noudattanut momentissa määriteltyä tuen takaisinperimispäätöksiä ja tuen hakija tai saaja ei ole maksanut tukea takaisin. Tämä rajoitus perustuu Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksiin T-244/93 ja T-486/93, joista on johdettu ns. Deggendorf-sääntö. Sääntö mainitaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaa koskevassa artiklassa 1 (4) (a) ja maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaa koskevassa 1 (5) (a) artiklassa. Tukea ei myönnettäisi myöskään tilanteissa, joissa yritys ei ole noudattanut maaseudun ohjelmakaudella 2007–2013 sovelletun maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuosta annetun lain (1443/2006) nojalla tehtyä takaisinperintäpäätöstä tai Euroopan unionin rakenne- ja investointirahastojen tuen takaisinperintäpäätöstä.

5 §. *Yrityksen ammattitaito.* Kehittämistukilain 18 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset yrityksen riittävän ammattitaidon arvioimisessa käytettävistä perusteista. Pykälän mukaan ammattitaito muodostuu tarvittavasta osaamisesta, joka voi muodostua eri tavoin koulutuksen, työkokemuksen tai muuten hankitun osaamisen perusteella. Muuten hankittu osaaminen voisi esimerkiksi perustua työskentelyyn sellaisissa tehtävissä, joissa hankittu osaaminen antaisi riittävät edellytykset yritystoiminnan harjoittamiselle. Yritystoiminnassa tarvittavaa ammattitaitovaatimusta on edellytetty ohjelmakaudella 2007–2013 sovelletun maaseudun yritystoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (632/2007) 6 §:ssä.

6 §. *Yrityksen taloudellinen asema.* Kehittämistukilain 18 §:n mukaan yhtenä tuen myöntämisen edellytyksenä on se, että yritys esittää selvitykset taloudellisesta asemastaan. Mainitun pykälän mukaan tarkemmat säännökset taloudellista asemaa arvioitaessa käytettävistä perusteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Pykälässä säädettäisiin perusteista pääosin samalla tavoin kuin ohjelmakaudella 2007–2013 sovelletun maaseudun yritystoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (632/2007) 7 §:ssä on säädetty.

7 §. *Määräysvalta yrityksessä.* Kehittämistukilain 18 §:n mukaan tarkemmat säännökset yrityksen määräysvaltaa arvioitaessa käytettävistä perusteista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Säännös koskee yhteisömuotoista maatalousyritystä tai mikroyritystä. Pykälä on sisällöltään samanlainen kuin ohjelmakaudella 2007–2013 sovelletun maaseudun yritystoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (632/2007) 3 §.

8 §. *Valtiontukea koskevien säännösten soveltaminen.* Kehittämistukilain 16 §:n mukaan tarkemmat säännökset valtiontukea koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta maaseudun yritystukeen annetaan valtioneuvoston asetuksella. Pykälässä luettelaisiin maaseudun yritystukeen eri tapauksissa sovellettavat maaseutuohjelmassa noudatettavaksi vahvistetut valtiontukisäännöt. Vastuuta valtiontukisääntöjen noudattamisen valvonnasta on siirretty aiempaa enemmän jäsenvaltioille. Komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän sekä suoriin tukiin, maaseudun kehittämistukeen ja täydentäviin ehtoihin sovellettavien maksujen epäämisen- ja perumisedellytysten sekä hallinnollisten seuraamusten osalta artiklassa 35 (2) (b) todetaan, että haettu tuki evätään tai se perutaan kokonaan tai osittain jos muun muassa valtiontukea koskevia velvoitteita ei noudateta.

Pykälän 1 momentin mukaan yrityksen perustamistukeen sovellettaisiin maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen 5 jakson 45 artiklaa. Kyseinen jakso koskee maaseutualueiden pk-yritysten hyväksi myönnettäviä tukia, joita maaseuturahasto osarahoittaa.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin maaseutuasetuksen valtiontukea koskevaan artiklaan 81 (2), jonka mukaan valtiontukisääntöä ei sovelleta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 artiklan soveltamisalaan kuuluvaan tukeen. Maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä koskevan tuen hyväksyntä on tapahtunut maaseutuohjelman hyväksynnän yhteydessä (Komission täytäntöönpanopäätös, Bryssel 12.12.2014, C(2014) 9906 final). Pykälän 3 momentin mukaan investointituki maataloustuotteiden jalostukseen muiksi kuin maataloustuotteiksi myönnettäisiin maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen 5 jakson 44 artiklan nojalla. Tämä tarkoittaa maataloustuotteiden pidemmälle menevää jalostusta elintarvikkeiksi, jotka eivät ole maataloustuotteita. Ohjelmakaudella 2007–2013 uusiutuvan energian tuotantoon ja jakeluun liittyvää tukea oli mahdollista myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisen aluetukena. Ohjelmakaudella 2014–2020 energian tuotanto ja jakelu eivät kuulu alueellisen tuen soveltamisalaan. Tämän vuoksi pykälän 4 momentin mukaan investointituki uusiutuvan energian tuotantoon ja jakeluun myönnettäisiin tapauksen mukaan yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 17 artiklaan tai 41 artiklaan perustuen. Pk-yrityksille myönnettävän investointi-

tuen 17 artikla soveltuu vanhojen laitosten uudistamiseen ja uusien laitosten perustamiseen tukitason ollessa enintään 20 prosenttia. Myönnettävä tukea uuden laitoksen perustamiseen, voidaan tuki myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 7 jakson 41 artiklan perusteella. Kyseinen jakso koskee ympäristönsuojeluun myönnettävää tukea. Investointitukea voitaisiin myöntää 41 artiklan perusteella ainoastaan uusille laitoksille. Tukitasoja koskevassa tämän asetuksen 27 §:ssä säädetään, että tukitaso olisi enintään 30 % uusille laitoksille kaikissa 41 artiklan mahdollistamisissa investoinneissa. Kyseinen artikla kattaa tietyin rajauksin myös tuen biopolttoaineiden tuotantoon. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan ympäristönsuojeluun myönnettävää tukeen sovellettavan määritelmän 111 mukaan biopolttoaineilla tarkoitetaan nestemäistä tai kaasumaista liikenteessä käytettävää polttoainetta, joka tuotetaan biomassasta. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan 41 (2) mukaan tukea voidaan myöntää vain kestävien biopolttoaineiden tuotantoon, joita ei ole tuotettu ravintokasveista. Komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 täydentämisestä ja siirtymäsäännöksistä artiklan 13 (e) perusteella maaseutuohjelmaan sisältyy bioenergian tuotannossa käytettäviä ruoka- ja rehukasveja koskeva kuvaus. Investointeja, jotka kohdistuvat biopolttoaineiden tai bionesteiden tuotantoon, voidaan tukea vain, jos tuotanto täyttää direktiiviin 2009/28/EC perustuvassa biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013) säädetyt kestävyyskriteerit. Bioenergian tuotannossa käytettävien vilja-, sokeri- ja öljykasvien enimmäisosuuksien osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevia EU-säädöksiä. Komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 johdantokappaleen 13 kohdan mukaan olisi tuettava siirtymistä ensimmäisen sukupolven biopolttoaineista toisen sukupolven biopolttoaineisiin. Ensimmäisen sukupolven biopolttoaineet viittaavat lähinnä ruoka- ja rehukasvispohjaiseen biopolttoaineiden tuotantoon. Toisen sukupolven biopolttoaineet viittaavat biopolttoaineiden tuotantoon lignoselluloosasta sekä tähteistä ja jätteistä. Ensimmäisen ja toisen sukupolven biopolttoaineita koskeva terminologian ei ole täysin vakiintunut. Pykälän 5 momentin mukaan muihin kuin edellä 2-4 momenteissa tarkoitettuihin tukiin sovellettaisiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen alueellista investointitukea koskevaa 14 artiklaa ja pk-yrityksille myönnettävää investointitukea koskevaa 17 artiklaa. Tuki voitaisiin myöntää tapauksen mukaan myös vähämerkityksisenä tukena, jotta esimerkiksi ilman kiinteää tieyhteyttä olevilla saarilla sijaitseville mikroyrityksille voitaisiin myöntää tuki korkeampana tämän asetuksen 27 §:n mukaisesti. Tarpeen mukaan vähämerkityksistä tukea voitaisiin myöntää esimerkiksi muiden polttoaineiden kuin liikenteen biopolttoaineiden tuotannon edellyttämiin investointeihin, kuten puuhakkeen haketusta ja kuivausta koskeviin investointeihin noudattaen kuitenkin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 17 artiklan mukaista tukitasoa (20 prosenttia). Muita pidemmälle jalostettuja kiinteitä polttoaineita, kuten esimerkiksi pelletit ja biohiilet, koskevia investointeja tuettaisiin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 17 artiklan mukaisesti. Paikalliset toimintaryhmät (Leader-ryhmät) voisivat myöntää investointituen eri kohteisiin, maatalousalaa lukuun ottamatta, kokonaan vähämerkityksisenä tukena noudattaen kuitenkin tässä asetuksessa vahvistettuja tukitasoja ja säännöksiä. Maatalousalalla tarkoitetaan tässä maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan 2 (3) mukaan maatalouden alkutuotannon sekä maataloustuotteiden jalostuksen tai kaupan pitämisen alalla toimivia yrityksiä. Pykälän 6 momentin mukaan 3-5 momenteissa tarkoitettuihin investointeihin liittyviin toteutettavuustutkimuksiin myönnettävä tuki myönnettäisiin

vähämerkityksisenä tukena. Maaseutuasetuksen 45 artikla koskee kaikkia maaseutuohjelmasta myönnettäviä investointitukia ja mahdollista toteuttavuustutkimusten tukemisen. Toteuttavuustutkimuksia ei kuitenkaan erikseen mainita yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 14, 17 ja 41 artiklan investoinnin tukikelpoisina kustannuksina ja maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen 44 artiklan mukaisen toteuttavuustutkimuksen tukitaso vastaisin varsinaisen investoinnin tukitasoa. Tämän vuoksi tuki toteuttavuustutkimukseen eri investoinneissa myönnettäisiin vähämerkityksisenä tukena. Pykälän 7 momentin mukaan tuen hakijan tulisi ilmoittaa saamansa vähämerkityksinen tuki sen varmistamiseksi, että vähämerkityksisen tuen määrä ei ylitä tai ylittyisi tukea myönnettäessä. Vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen mukaisesti yritykselle myönnettävän de minimis-tuen määrä ei saa ylittää 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana. Vähämerkityksistä tukea myönnettäessä yritykselle on ilmoitettava myönnettävän vähämerkityksisen tuen määrä ja ilmastava, että kyseinen tuki on luonteeltaan vähämerkityksistä. Lisäksi tukipäätökseen on viitattava komission asetukseen vähämerkityksisestä tuesta ja sen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Lisäksi tukea myönnettäessä on otettava huomioon tuen kasautumissäännöt.

3 luku. **Perustamistuki**

9 §. *Yrityksen perustamistuella tuettava toiminta.* Kehittämistukilain 19 §:n mukaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista toimenpiteistä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 1 momentin mukaan tukea myönnettäisiin maatalousalan ja metsätalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan ainoastaan maaseutualueella. Tukea myönnettäisiin uuden yrityksen perustamiseen ja toimintaansa uudistaville toimiville yrityksille. Lisäksi tuettaisiin kokeiluja, jotka mainitaan yleisasetuksen artiklassa 35 (1) (a) (v) osana paikallista kehittämistä. Uuden yritystoiminnan aloittamista ja kehittämistä edistävien kokeilujen avulla edistettäisiin kokeilukulttuurin kehittymistä maaseutualueilla. Kokeiluja voisivat toteuttaa sekä alkavat että toimivat yritykset. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin uuden yrityksen perustajaa koskevista edellytyksistä. Perustamistukea koskevaa maaseutuasetuksen artiklaa 19 (1) (a) (ii) on tulkittava yhdessä sitä koskevan johdanto-osan 17 kappaleen kanssa, jonka mukaan yrityksen perustamistuen olisi katettava vain yritystoiminnan alkuvaiheet, eikä se saisi muuttua toimintatueksi. Koska kehittämistukilain mukaan tuettavan toiminnan on annettava pääasiallinen toimeentulo ainakin yhdelle yrityksessä toimivalle yrittäjälle tai työntekijälle, niin tuen hakijan voisi olla aiemmin sivutoimista yritystoimintaa harjoittanut yrittäjä ja siirtyä päätoimiseksi yrittäjäksi perustaen uuden yrityksen. Aiemmin harjoitettu vähäinen yritystoiminta ei välttämättä olisi tuen hakemisen este. Pykälän 2 momentissa kuitenkin edellytettäisiin, että uutta yritystä ei olisi perustettu maataloutta lukuun ottamatta ennen 1.1.2014. Tällöin uusi tukimuoto kohdistuisi ohjelmakaudella tuettavan uuden yrityksen perustamisvaiheeseen, eikä se muodostuisi toimintatueksi. Yrityksellä on hakuvaiheessa kuitenkin oltava yritys- ja yhteisötunnus (Y-tunnus), joka tarvitaan tuen hakemista varten sähköisessä Hyrrä-tietojärjestelmässä. Y-tunnus ei kuitenkaan tarkoittaisi tämän asetuksen 34 pykälässä säädettyä toimenpiteen aloittamista. Toimivalta yritykseltä edellytettäisiin kolmen vuoden yhtäjaksoista yritystoiminnan harjoittamista ennen kuin tukea yrityksen uudistamiseen ja kehittämiseen voisi hakea. Toiminnan uutuusarvo yritykselle arvioitaisiin tapauskohtaisesti. Pykälän 3 momentissa edellytettäisiin tuen kohdistumista uuteen toimintayksikköön, toimialaan, liiketoiminta-alueeseen, markkina-alueeseen, tuotteeseen tai palveluun

taikka uusiin asiakkaisiin. Vastaaventyyppisiä toimenpiteitä sisältyy valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen (716/2014) 8 §:ään, jossa säädetään avustuksen myöntämisestä suurelle yritykselle. Toimivan yrityksen tulisi liiketoimintasuunnitelman avulla osoittaa, että liiketoiminta on sille uutta. Uuden liiketoiminnan hyväksi tehtävästä työstä tulisi pitää yrityksessä työtuntikirjanpitoa. Kirjanpidossa uusi yritystoiminta tulisi selkeästi erottaa nykyisestä liiketoiminnasta tai pääliiketoiminnasta kustannuspaikkajaolla ja seurata, että uutta liiketoimintaa syntyy. Kirjanpitovelvollisuudesta on säädetty kehittämistukilain 32 §:ssä. Pykälän 4 momentissa tuen ulkopuolelle rajattaisiin nuoren viljelijän aloitustukea hakeneet tai saaneet maatalousyrietykset sekä henkilöt, joille työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) on tehnyt myönteisen starttirahapäätöksen julkisesta työvoimaja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 8 luvun nojalla. Työ- ja elinkeinoministeriön voimassa olevien säännösten mukaan yrityksen perustamistukea saaneelle yritykselle ei voida myöntää tukipäätöksessä asetettuna toteutusaikana työvoimaja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 8 luvun 5 §:n mukaisia kehittämisspalveluita. Yrityksen perustamistuen saaminen ei estäisi hakemasta samaan aikaan esimerkiksi Finnvera Oyj:n tukea sisältävä lainaa tai takausta.

10 §. *Perustamistuki paikallisesti toimivalle yritykselle.* Kehittämistukilain 20 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuen kilpailua vääristävän vaikutuksen arviointiperusteista. Paikallisesti toimivia yrityksiä tuettaessa tulisi erityisesti välttää markkinahäiriöiden aiheuttamista. Pykälässä säädettäisiin perusteista, joita käytettäisiin arvioitaessa yrityksen perustamistuen kilpailuvaikutuksia.

11 §. *Liiketoimintasuunnitelma.* Kehittämistukilain 20 §:n mukaisesti pykälässä säädettäisiin tuen myöntämisen edellytyksenä olevan liiketoimintasuunnitelman sisällöstä. Perustamistukea koskevaan maaseutuasetuksen artiklan 19 (4) mukaan tuen edellytyksenä on liiketoimintasuunnitelman esittäminen. Liiketoimintasuunnitelman vähimmäisisällöstä on säädetty maaseutuasetusta koskevan komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 artiklassa 5 (1) (b). Kyseisen asetuksen johdanto-osan 13 kappaleen mukaan liiketoimintasuunnitelmassa olisi oltava riittävästi elementtejä, jotta valitun toimen tavoitteiden saavuttaminen voidaan arvioida.

Tässä pykälässä säädettäisiin liiketoimintasuunnitelman sisällöstä. Tiivistelmä vastaavista liiketoimintasuunnitelman vaatimuksista on sisällytetty maaseutuohjelmaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 808/2014 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 soveltamissäännöistä liitteen I 1 osassa edellytetyllä tavalla. Samalla luettelma vaadittavista asioista sisältää tietoja, joita tarvitaan tuen kannustavan vaikutuksen arvioimiseksi tukeen sovellettavan maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklan mukaisesti. Tukihakemuksen jättämistä koskevasta kannustavasta vaikutuksesta on kansallisesti säädetty kehittämistukilain 36 §:n 3 momentissa, jossa luetellaan hakemuksen vireille tuleminen ehdot. Yhtenä edellytyksenä on, että hakemuksessa on esitetty yritystukea haettaessa liiketoimintasuunnitelma. Liiketoimintasuunnitelmassa esitettäviä tietoja (mainitun ryhmäpoikkeuksen artiklan edellyttämä tieto esitetty suluissa) ovat muun muassa hakijan perustiedot (yrityksen nimi ja koko sekä hankkeen tai toiminnan toteutuspaikka). Perustietona kysyttäisiin maatalousyrietykseltä tilantunnus. Tilantunnuksella tarkoitetaan osaa yhteisen maatalouspolitiikan

rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 73 artiklassa tarkoitettu tunnistetiedosta, josta säädetään lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä yhdenntetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän sekä suoriin tukiin, maaseudun kehittämistukeen ja täydentäviin ehtoihin sovellettavien maksujen epäämis- ja perumisedellytysten sekä hallinnollisten seuraamusten osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 640/2014 8 artiklassa. Lisäksi tulee esittää tuettavat toimenpiteet ja niiden toteuttamista koskevat tavoitteet sekä tarkasteluajankohdat tavoitteiden saavuttamisen arvioimiseksi (kuvaus hankkeesta tai toiminnasta), toimenpiteiden toteutumisen tavoiteaikataulu (alkamis- ja päättymispäivä), suunnitelun toiminnan kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma (tukikelpoisten kustannusten luettelo). Tuen hakijan esittämät tuettavat toimenpiteet ja niiden toteuttamista koskevat tavoitteet sekä tarkasteluajankohdat tavoitteiden saavuttamisen arvioimiseksi sekä muut yksityiskohdat täsmennetään yhdessä tuen hakijan ja tuen myöntäjän kesken ennen päätöksentekoa. Edellä mainitun komission delegoidun asetuksen tarkoittama liiketoimintasuunnitelman sisältö vastaa kansallisesta näkökulmasta katsottuna tuen hakemisen edellytyksenä olevan tukihakemuksen tai toimenpidesuunnitelman sisältöä. Komission delegoidun asetuksen mukaisen liiketoimintasuunnitelman vähimmäisisältövaatimukset ja kehittämistukilain 11 §:n 1 momentin edellyttämä toimenpidesuunnitelma sisältävät samantyyppisiä asioita, jotka kuitenkin kysytään tuen hakijalta vain kerran. Liiketoimintasuunnitelmassa kuvataan suunnitellut tuen kohteena olevat toimenpiteet tämän pykälän mukaisella tavalla. Kansallisesti käytännössä edellytetään, että yritys esittää varsinaisen koko liiketoimintaa kuvaavan liiketoimintasuunnitelman, jotta voidaan arvioida tuettavaksi esitettyjen toimenpiteiden suhdetta yrityksen liiketoimintakokonaisuuteen.

12 §. *Yrityksen perustamis- ja kehittämistoimenpiteet.* Kehittämistukilain 19 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista toimenpiteistä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, mihin uuden yrityksen perustamistoimenpiteisiin tukea myönnettäisiin. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mihin toimivan yrityksen uuden liiketoiminnan perustamistoimenpiteisiin tukea myönnettäisiin. Pykälän 1 ja 2 momentti mahdollistaisivat tuen myöntämisen esimerkiksi yrityksen osallistumisen ensimmäistä kertaa messuille, näyttelyyn tai muuhun vastaavaan tapahtumaan kotimaassa tai ulkomailla. Tämä olisi linjassa yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen sisältyvän (19 artikla) pk-yritysten messuille osallistumiseen tarkoitetun tuen kanssa. Tässä noudatettaisiin myös yleisesti valtioneuvoston päätöksiin sisältyvää periaatetta, jonka mukaan messujen osallistumiskustannusten tukemista ei katsota vientitueksi. Vientitueksi ei myöskään katsota konsulttipalveluiden käyttämiseen toimenpiteisiin, joita tarvitaan uuden tuotteen tuomiseksi uusille markkinoille toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa. Pykälän 3 momentti koskisi kokeiluja. Koska tuki myönnetään liiketoimintasuunnitelman perusteella, niin ei tukea ole sidottu suoraan tukikelpoisiin kustannuksiin eikä tuettavia toimenpiteitä ole rajattu. Tässä pykälässä ei lueteltaisi tyhjää listaa vaan pykälä antaisi eräitä esimerkkejä tuettavista toimenpiteistä. Maaseutuohjelmassa on erikseen määrätty, että tukea ei myönnetä toimivan yrityksen henkilöstökustannuksiin, jotka kohdistuvat yrityksen tavanomaisen tuotannolliseen toimintaan. Pykälän 4 momentin mukaan perustamis- ja kehittämistoimenpiteisiin voisi sisältyä käyttöomaisuuden hankintoja,

joista on säädetty elinkeinoverotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 33 §:ssä. Perustamis- ja kehittämistoimenpiteisiin ei voisi sisältyä muita investointeja. Investoinnit voidaan mainita liiketoimintasuunnitelmassa ja niihin on mahdollista hakea erikseen investointitukea.

13–14 §. *Perustamistuen myöntäminen. Perustamistuen tukipäätös.* Kehittämistukilain 20 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteutumisen arvioinnista. Pykälässä 13 säädetäisiin tuen myöntämisen yhteydessä tapahtuvasta tuettavan toimenpiteen toteutumisen arvioinnista. Pykälässä edellyttäisiin tuen hakijalta viitteellisen kustannusarvion esittämistä tuen tarpeen arvioimiseksi. Arvioinnissa otettaisiin huomioon myös muu saatu tai haettu julkinen rahoitus. Vaikka liiketoimintasuunnitelmaan perustuva tuki ei suoraan kohdistu tiettyihin tukikelpoisiin kustannuksiin, tulisi siitä huolimatta arvioida liiketoimintasuunnitelmaa toteuttavien tuettavien toimenpiteiden kohtuullisuutta. Liiketoimintasuunnitelman kohtuullisuuden arviointi on mainittu yrityksen perustamistukea koskevan Euroopan komission maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston ohjemuistiossa (Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen). Koska tuella on kertakorvauksen ominaispiirteitä, tuen myöntämisessä tulisi noudattaa tiettyjä kertakorvausta koskevia periaatteita 14 §:n 1 momentin mukaisesti. Yhdenmukaisuuden vuoksi periaatteet vastaisivat alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain (8/2014) nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (357/2014) ja valtioneuvoston asetuksessa rakennerahastoista osarahoitettavien hankkeiden kustannusten tukikelpoisuudesta (358/2014) säädettyjä kertakorvausta koskevan tukipäätöksen laatimisen periaatteita. Pykälän 2 momentti koskisi mahdollisuutta toteuttaa tuettavat toimenpiteet ajallisesti tukipäätöksestä poikkeavalla tavalla. Muilta osin tukipäätöstä ei olisi mahdollista muuttaa. Tuen määrää ei voitaisi muuttaa ensimmäisessä päätöksessä määriteltä suuremmaksi.

15 §. *Liiketoimintasuunnitelman toteutumisen arviointi.* Kehittämistukilain 20 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteutumisen arvioinnista. Tässä pykälässä säädetäisiin tuen myöntämisen jälkeen tapahtuvasta tuettavan toimenpiteen toteutumisen arvioinnista. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin tuen saajan velvollisuudesta esittää selvitys toteutetuista tukipäätöksessä hyväksytyistä toimenpiteistä sekä tuen myöntäjälle että maksajalle, joiden käytössä tukea koskevat tiedot olisivat sähköisessä Hyrrä-tietojärjestelmässä. Lisäksi pykälän 2 momentissa säädetäisiin tuen maksamiseen liittyvistä menettelyistä siten, liiketoimintasuunnitelman tavoitteita ja vaiheita olisi riittäväsi seurattava olemalla yhteydessä yritykseen toimenpiteen toteuttamisaikana. Erityisesti tuen viimeisen erän maksamisen yhteydessä tuen myöntäjän tulisi tarvittaessa yhdessä tuen maksajan kanssa varmistua toimenpiteiden toteutumisesta ja siitä, että liiketoiminta yrityksessä on lähtenyt käyntiin. Yrityksen perustamistukea koskeva maaseutuasetuksen artiklassa 19 (5) edellytetään, että tuen viimeisen erän maksamisen edellytyksenä on liiketoimintasuunnitelman moitteeton toteuttaminen. Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 808/2014 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaoston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 soveltamissäännöistä 8 artiklassa todetaan, että jäsenvaltioiden on arvioitava, miten liiketoimintasuunnitelman toteuttamisessa on edetty silmällä pitäen toimenpiteiden asianmukaista täytäntöönpanoa.

16 §. *Perustamistuen määrä.* Kehittämistukilain 13 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukimuodoista, niiden määräytymisen perusteista, vahvistamisesta, käyttökohteista ja valintamenettelystä sekä käytettävistä olevista enimmäistukimääristä – ja osuuksista. Lisäksi kehittämistukilain 19 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuen muodosta ja enimmäismäärästä ja 22 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tuen vähimmäismäärästä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen käyttökohteista ja enimmäismäärästä. Kehittämistukilain 19 §:ssä tarkoitetun enimmäismäärän määrittelyssä on otettu huomioon maaseutuasetuksen artikla 19 (6), jonka mukaan tuen määrän määrittelyssä on otettava huomioon myös ohjelma-alueen sosioekonominen tilanne. Määrittely on sisällytetty maaseutuohjelmaan. Pykälän 2 momentin mukaan tuen muotona olisi avustus. Lähtökohtaisesti yrityksen perustamistuen tukimuoto vastaisi kertakorvausmenettelyä ja sen määräytymisen perusteet, vahvistaminen ja valintamenettely sisältyvät maaseutuasetuksen 19 artiklan säännöksiin. Myös kehittämistukilain 13 §:ssä tarkoitettu yrityksen perustamistuen enimmäismäärä euroina on vahvistettu mainitun asetuksen liitteessä II, mikä täsmennettäisiin pykälän 3 momentissa ja viitattaisiin tukea koskeviin kasautumissääntöihin, jotka on vahvistettu tarkemmin maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen 8 artiklassa. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tuen vähimmäismäärästä. Kehittämistukilakia koskevan hallituksen esityksen (HE 142/2013 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaisesti tarkoituksena on, että tuen määrä olisi suurempi kuin tuen hallinnoinnista aiheutuva kustannus.

4 luku. **Investointituki**

17 §. *Investointituella tuettava toiminta.* Investoinnin käsite on määritelty kehittämistukilain 5 §:n 13 kohdassa. Sen mukaan investoinnilla tarkoitetaan rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, korjaamista tai hankkimista sekä muuta aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankkimista. Kehittämistukilain 19 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista toimenpiteistä. Tämän pykälän mukaan tuettavalta investoinnin edellytettäisiin olevan olennainen merkitys yrityksen perustamiselle, kasvulle tai kehitymiselle. Kehittämistukilain 1 §:ssä säädettyihin tavoitteisiin sisältyy kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen, maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistaminen, uudistaminen ja lisääminen sekä maaseudun yritysten toimintaedellytysten parantaminen ja kilpailukyvyn kehittäminen.

18 §. *Investointituki paikallisesti toimivalle yritykselle.* Kehittämistukilain 20 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuen kilpailua vääristävän vaikutuksen arviointiperusteista. Paikallisesti toimivia yrityksiä tuettaessa tulisi erityisesti välttää markkinahäiriöiden aiheuttamista. Pykälässä säädettäisiin perusteista, joita käytettäisiin arvioitaessa investointituen kilpailuvaikutuksia. Investointitukeen sovellettavista tuen kilpailua vääristävän vaikutuksen arviointiperusteista on säädetty pääosin samalla tavoin kuin ohjelmakaudella 2007–2013 sovelletun maaseudun yritystoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (632/2007) 22 §:ssä on säädetty.

19 §. *Rakentamista koskeva suunnitelma.* Kehittämistukilain 11 §:ssä säädetään tuettavaa toimintaa koskevasta suunnitelmasta. Kyseisen pykälän mukaan rakentamista koskevasta suunnitelmasta on käytävä rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituk-

senmukaisuus ja ympäristöön sopivuus. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten mainittujen seikkojen on käytävä ilmi suunnitelmasta. Tässä pykälässä säädetty rakentamista koskevan suunnitelman sisältö vastaisi ohjelmakaudella 2007–2013 sovelletun maaseudun yritystoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (632/2007) 9 §:n sisältöä.

20 §. *Aineellisen investoinnin tukikelpoiset kustannukset.* Kehittämistukilain 21 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista kustannuksista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin aineellisen investoinnin tukikelpoisista kustannuksista siten kuin niiden tukikelpoisuudesta on säädetty maaseutuasetuksen artiklassa 45 (2) (a) ja (b). Investoinnin käsite on määritelty kehittämissäädösten 5 §:n 13 kohdassa. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa mainittu omaisuuden tukikelpoinen markkina-arvo voidaan tarvittaessa selvittää tarjousmenettelyn avulla, mikäli tiettyjä tukeen oikeuttamattomia tämän asetuksen 26 §:n mukaisia kustannuksia ei muutoin saada selville. Tämä menettelytapa mainitaan erikseen maaseutuohjelmassa. Tuki koskisi nimenomaan uusia koneita ja laitteita. Mikäli käytettyjä laitteita tai välineitä tuettaisiin, tulisi niiden tukemista koskevat edellytykset esittää maaseutuohjelmassa komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 täydentämisestä ja siirtymäsäännöksistä artiklan 13 (b) mukaisesti. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa yleiskustannuksilla tarkoitetaan maaseutuasetuksen artiklan 45 (2) (c) mukaisia yleiskuluja mukaan lukien lupa- ja rekisteröintimaksut. Pykälän 2 momentin mukaan osamaksukaupalla hankittava omaisuus voisi olla tuen kohteena aiempaa laajemmin edellyttäen, että omaisuuden rahoittajana on rahoitusyhtiö. Osamaksukaupalla hankitun omaisuuden tukikelpoisuutta rajattiin ohjelmakaudella 2007–2013 sovelletun maaseudun yritystoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (632/2007) 36 §:ssä. Yhdenmukaisuuden vuoksi ohjelmakaudella 2014–2020 osamaksukaupalla hankittavaa omaisuutta koskevat pykälän 3 momentin säännökset vastaisivat rakennerahastoista osarahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (358/2014) 19 §:ää ja perusteluja. Tämän asetuksen 26 §:ssä säädetään tarkemmin osamaksukauppaan liittyvistä kustannuksista, jotka eivät ole tukikelpoisia. Lisäksi osamaksukauppaan liittyy tämän asetuksen 30 §, jossa säädetään osamaksukauppaan liittyvän menon todennettavuudesta.

21 §. *Aineettoman investoinnin tukikelpoiset kustannukset.* Kehittämistukilain 21 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista kustannuksista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin aineellisen investoinnin tukikelpoisista kustannuksista siten kuin niiden tukikelpoisuudesta on säädetty maaseutuasetuksen artiklassa 45 (2) (d). Pykälän toisessa momentissa viitataan aineettoman omaisuuden käyttöä koskeviin säännöksiin, joita noudatetaan myönnettäessä tukea yleiseen ryhmäpoikkeusasetuksen 14 ja 17 artiklan perusteella.

22 §. *Rakennuksen ja maan hankinta.* Kehittämistukilain 21 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista kustannuksista. Pykälässä säädettäisiin rakennuksen ja maan hankintaan myönnettävästä tuesta. Pykälän 1 momentti perustuu Euroopan rakenne- ja investointirahastoja, mukaan lukien maaseuturahastoa koskevaan yleisasetuksen artiklaan 69 (3) (b), jonka mukaan rahoitusosuutta ei voida myöntää rakentamattoman ja rakennetun maan hankinta siltä osin kuin siihen käytettävä määrä ylittää kymmenen prosenttia kyseisen toimen tukikel-

poisista kokonaismenoista. Pykälän 1 momentin mukaan maa-alueen hankintakustannuksesta on tukikelpoista enintään 10 prosenttia tuettavan toimenpiteen tukikelpoisista kokonaiskustannuksista. Maa-alueen hankkiminen ilman rakennusta olisi uusi tukikohde. Tukea kuitenkin myönnettäisiin maa-alueen hankkimiseen ainoastaan rakentamista varten. Pykälän 2 momentissa määritettäisiin tuen myöntämisen edellytykset hankittaessa rakennus ilman maa-aluetta tai rakennus maa-alueineen, mikä vastaisi pääasiallisesti ohjelmakauden 2007–2013 tukijärjestelmän sääntelyä.

23 §. *Investoinnin toteuttavuustutkimus.* Kehittämistukilain 9 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista kustannuksista. Pykälän 1 momentissa mahdollistettaisiin tuen myöntäminen toteuttavuustutkimukseen, jonka tarkoituksena on selvittää edellytyksiä toteuttaa yrityksen investointi. Tukea voitaisiin myöntää myös rahoituksen hakua koskevien edellytysten selvittämiseen ja valmisteluun. Tällainen selvitys voisi liittyä yrityksen investointiedellytyksiä tukevien kansallisiin tai kansainvälisiin rahoitushakuihin liittyvien edellytysten selvittäminen. Toteuttavuustutkimus luetaan maaseutuasetuksen artiklan 45 (2) (c) mukaisesti yleiskuluksi. Sen toteuttaminen ei kuitenkaan edellyttäisi varsinaisen investoinnin toteuttamista. Mainitun asetuksen mukaan toteuttavuustutkimus ja muut yleiskulut eivät kuitenkaan ole tukikelpoisia aineettomien investointien yhteydessä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tukikelpoisista valmisteluun ja esisuunnitteluun liittyvistä kustannuksista. Varsinaiset investoinnin suunnittelukustannukset ja muut artiklassa 45 (2) (c) luetellut yleiskulut eivät olisi pykälän 3 momentin mukaan tukikelpoisia toteuttavuustutkimuksen kustannuksia. Toteuttavuustutkimus kattaisi esimerkiksi tarvittavien esisuunnitelmien ja luonnospiirustusten laatimisen. Pykälän 4 momentin mukaan tukitaso olisi 40–50 prosenttia. Toteuttavuustutkimuksen toteuttamista ei katsottaisi tämän asetuksen 34 §:n mukaisesti investoinnin aloittamiseksi. Tukea toteuttavuustutkimukseen tulisi hakea ennen investoinnin aloittamista eikä toteuttavuustutkimuksen toteuttamiseen myönnettäisi tukea takautuvasti. Toteuttavuustutkimuksen määrittelyn taustalla on yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artikla 2 (86), jonka mukaan sillä tarkoitetaan hankkeen potentiaalın arviointia ja analysointia, jonka tavoitteena on tukea päätöksentekoprosessia tuomalla objektiivisesti ja rationaalisesti esiin hankkeen vahvuudet ja heikkoudet sekä mahdollisuudet ja uhat sekä yksilöimällä resurssit, joita sen toteuttaminen edellyttää, ja mahdollisuudet sen onnistumiseen. Tämän pykälän nojalla myönnettävään tukeen ei kuitenkaan sovelleta yleistä ryhmäpoikkeusasetusta vaan tuki myönnetään vähämerkityksisenä tukena maatalousalaa lukuun ottamatta.

24 §. *Kustannusten kohtuullisuuden arviointi.* Kehittämistukilain 10 §:n mukaan tukea voidaan myöntää tuettavan toimenpiteen kohtuullisiin kustannuksiin. Mainitun lain 46 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat määräykset menon kohtuullisuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista. Pykälässä säädettäisiin kustannusten kohtuullisuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista. Sääntely vastaisi pääasiallisesti ohjelmakauden 2007–2013 tukijärjestelmän vastavaa sääntelyä. Kustannusten kohtuullisuuden arviointi tapahtuisi pääsääntöisesti tuen myöntövaiheessa. Mikäli tämä ei olisi kaikilta osin mahdollista, arvioitaisiin kustannusten kohtuullisuutta viimeistään ennen tuen maksamista tämän asetuksen 29 §:n nojalla. Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 809/2014 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä yhdennehtyn hallinto- ja valvontajärjestelmän, maaseudun kehittämistoimenpiteiden ja täyden-

tävien ehtojen osalta artiklan 48 (2) (e) mukaan tukihakemusten hallinnollisissa tarkastuksissa on tarkastettava erityisesti asetuksen (EU) N:o 1303/2013 67 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista kustannuksista, pois luettuina luontoissuoritukset ja poistot, esitettyjen kustannusten kohtuullisuus. Kustannukset on arvioitava käyttäen soveltuvaa arviointijärjestelmää, kuten viitekustannuksia, erilaisten tarjousten vertailua tai arviointikomiteaa.

25 §. *Investointeja koskevat rajoitukset.* Kehittämistukilain 19 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista kustannuksista. Tässä pykälässä säädettäisiin niistä investoinneista, joita ei pidetä tukikelpoisena. Pykälän 1 kohdan mukaan traktorin hankintaa ei pidettäisi tukikelpoisena, koska sen käyttöä maataloudessa ja muussa yritystoiminnassa olisi vaikea valvoa. Säännös olisi johdonmukainen maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) kanssa, sillä myöskään sen nojalla ei tuettaisi traktorin hankkimista. Pykälän 2 kohdan mukaan tukea ei myönnettäisi liikennealan investointeihin. Pykälän taustalla on yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 13 artikla, jonka mukaan alueellista tukea ei voida myöntää kuljetusalalle. Pykälän 3 kohdan mukaan tukea ei myöskään myönnettäisi puunkorjuun monitoimikoneen tai kuormaa kantavan metsätraktorin hankintaan, jotta myönnetty valtion tuki ei vääristäisi kilpailua metsäkoneurakointisektorilla. Kyseisellä alalla on markkinaehtoiseen kehittämiseen edelleen hyvät edellytykset ja investointien tukeminen saattaisi olla markkinoiden toimivuuden kannalta haitallista. Pykälän 4 kohdan mukaan tukea ei voitaisi myöntää yrityksen tavanomaiseen korvausinvestointiin. Asiasta on määrätty vastaavalla tavalla maaseutuohjelmassa. Pykälän 5 kohdan tukea ei myönnettäisi energiakäyttöön tarkoitettun turpeen tuotantoon liittyviin investointeihin. Pykälän 6 kohdan mukaan tuen ulkopuolelle jäisivät toisen yrityksen osakkeiden tai osuuksien taikka liiketoiminnan hankinta taikka toimenpide, jonka tarkoituksena on yrityksen omistajanvaihdoksen rahoittaminen. Yritystoiminnassa käytettävän toimitilaa koskevien kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden hankinta olisi kuitenkin tukikelpoinen kustannus. Pykälän 7 kohdassa säädettäisiin rajoituksista, jotka koskevat julkisyhteisöltä hankittavaa kiinteistöä tai rakennuksia. Tämä perustuu komission tiedonantoon julkisten viranomaisten tekemiin maa-alueita ja rakennuksia koskeviin kauppoihin sisältyvistä tuista (EYVL C 209, 10.7.1997, s. 3-5). Kiinteistön tai rakennusten hankinnan tukeminen koskisi tilanteita, joissa julkisten viranomaisten tekemiin maa-alueilta ja rakennuksia koskeviin kauppoihin ei sisälly valtiontukea.

26 §. *Investointitukeen oikeuttamattomat kustannukset.* Kehittämistukilain 19 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista kustannuksista. Pykälässä säädettäisiin niistä investointituen kustannuksista, jotka eivät olisi tukikelpoisia. Pykälän 1 kohta perustuisi yleisasetuksen artiklaan 69 (3) (c) sekä valtioneukisäännöissä olevaan vastaavaan säännökseen. Pykälän 2 ja 3 kohdan taustalla on komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 807/2014 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 täydentämisestä ja siirtymäsäännöksistä artikla 13 (a). Pykälän 4 kohdan mukaan tukea ei voitaisi myöntää hankintoihin tuen kohteena olevan yrityksen lähipiiriltä. Rajoitukset perustuvat pääosin EU-lainsäädäntöön. Pykälä vastaa pääasiallisesti ohjelmakauden 2007–2013 vastaavaa sääntelyä.

27 §. *Investointituen määrä.* Kehittämistukilain 12 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset eri toimenpiteisiin myönnettävän tuen tasosta ja enimmäismäärästä Euroopan unionin lainsäädännön ja 7 §:ssä tarkoitettujen varojen asettamisrajoissa sekä tuen vähimmäismäärästä. Tässä pykälässä säädettiin myönnettävän investointituen (avustuksen) määrästä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimukseen (SEUT-sopimus eli perussopimus) liitteen I mukaisesti maataloustuotteisiin ja liitteeseen I kuulumattomiin tuotteisiin kohdistuvien investointien tukitasoista. Tuen määrän määrittely perustuu useaan eri lähteeseen.

Maaseutuasetuksen liitteen II mukaisesti SEUT-sopimuksen liitteeseen I kuuluvien maataloustuotteiden jalostusta, kaupan pitämistä ja kehittämistä koskevaan aineelliseen tai aineettomaan investointiin myönnettävä tuki voi olla enintään 40 prosenttia tuen perusteena olevista hyväksyttävistä kustannuksista. Tämä koskee maaseutuasetuksen 45 artiklassa säädettyjä tukikelpoisia menoja, joita ovat aineellisten ja aineettomien investointien lisäksi myös yleiskulut, mukaan lukien toteutettavuustutkimukset, joiden tukitasosta säädetään erikseen tämän asetuksen 23 §:ssä. Lisäksi tuen määrän määrittelyssä on otettu huomioon Suomen aluetukikartta vuosille 2014–2020 (Valtiontuki SA.38359 (2014/N) – Suomi). Tuen myöntäminen ei kuitenkaan ole kaikissa tapauksissa sidottu suoraan aluetukikartan mukaisiin tukitasoihin. Ilman kiinteää tieyhteyttä olevilla saarilla toimiville mikroyrityksille voitaisiin myöntää investointitukea samalla tukitasolla. Tuki myönnettäisiin tarpeen mukaan vähämerkityksenä tukena. Tuen määrien määrittelyyn vaikuttavat osaltaan tukeen sovellettavissa olevien valtiontukisääntöjen mahdollistamat tukitasot. Mikroyritysten investointeja ja mikroyritysten yhteisinvestointeja voitaisiin tukea korkeammilla tukitasoilla koko Manner-Suomessa, kun kyseessä on maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen. Yhteisinvestoinnilla tarkoitettaisiin kahden tai useamman mikroyrityksen tuotannollista tai kaupallista yhteistyötä varten perustaman uuden yhteisen yrityksen investointia. Korotettua tukea voitaisiin myöntää yhteisinvestointeihin erityisesti horisontaalisen tai vertikaalisen yhteistyön edistämiseksi maatalousalalla. Investointituki myönnettäisiin kokonaisuudeltaan merkittäviin ja ainoastaan uutta toimintaa käynnistävälle yhteisyrityksille, osuuskunnille tai muille itsenäisen yrityksen yhtiömuodossa toimiville yhteisyrityksille, jotka toiminnallaan edistäisivät esimerkiksi lähi- ja luomuruuan käyttöä. Tukitasoa voitaisiin korottaa myös silloin, kun kyseessä on eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden (EIP) yhteydessä tuettava investointi. Pykälässä säädettiin myös siitä, että investointituki yhdessä muun valtiontueksi katsottava tuen kanssa ei saa ylittää tuelle vahvistettuja prosentiosuuksia. Lisäksi investointeihin myönnettävän tukeen sovellettaisiin läpileikkaavasti yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan 14 (14) säännöstä, jonka mukaan tuensaajan on rahoitettava vähintään 25 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista joko omilla varoillaan tai sellaisella ulkopuolisella rahoituksella sellaisessa muodossa, johon ei liity julkista tukea.

5 luku. **Tuen maksaminen**

28 §. *Perustamistuen maksaminen.* Kehittämistukilain 46 §:n mukaan tarkemmat säännökset toimenpiteen toteutumisen arvioinnissa käytettävistä tuen maksamista koskevista perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tuen ensimmäinen erä voitaisiin maksaa toimenpidesuunnitelman hyväksymisen jälkeen edellyttäen, että yritys on hoitanut yritystoimintaan liittyvät pykälän 1 momentissa luetellut rekisteröintivelvoitteet, jotka sitä tosiasiallisesti koskisivat. Kyseessä ei olisi ennakkomaksu

vaan hyväksytty toimenpidesuunnitelma ja yrityksen perustamistoimet katsottaisiin toimenpidesuunnitelman toteuttamiseksi, joiden perusteella tuen ensimmäinen erä voitaisiin maksaa. Pykälän 2 momentin mukaan tuen toinen erä maksettaisiin, kun vähintään puolet toimenpiteistä on toteutettu, ellei kyseessä olisi viimeinen erä. Viimeinen erä maksettaisiin, kun kaikkien toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen.

29 §. *Investointimenon tosiasiallisuus, lopullisuus ja kohtuullisuus.* Kehittämistukilain 46 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja kohtuullisuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista kun tuki maksetaan todellisiin hyväksyttäviin kustannuksiin perustuen. Pykälässä säädettäisiin investointimenon tosiasiallisuudesta, lopullisuudesta ja kohtuullisuudesta samantyyppisesti kuin ohjelmakaudella 2007–2013.

30 §. *Menon todennettavuus.* Kehittämistukilain 46 §:n mukaan menon todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella silloin, kun tuki maksetaan todellisiin hyväksyttäviin kustannuksiin perustuen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tuen saaja liittyy maksamista koskevaan hakemukseen erittelyn toimenpiteestä aiheutuneista menoista ja toimenpiteen etenemisestä kehittämistukilain 44 §:n 4 momentin mukaisesti esittämällä tilinpitoasiakirjat. Maaseutuasetuksen artiklan 60 (4) mukaan tuensaajien on esitettävä laskut ja maksamisen todistavat asiakirjat. Jos tämä ei ole mahdollista, niin yleisasetuksen artiklan 67 (1) (a) mukaisten tosiasiallisesti aiheutuneiden ja maksettujen tukikelpoisten kustannusten osalta maksujen tueksi on esitettävä vastaavalla tavalla todistusvoimaiset asiakirjat. Näitä tilinpitoasiakirjoja ovat esimerkiksi kustannuslajikohtainen ote pääkirjasta, josta näkyvät toimenpiteelle kirjatut kustannukset ja niiden maksu. Tämän vuoksi momentissa säädetään, että tukea ei makseta ennen kuin meno on kirjattu kirjanpitoon. Tällä varmistetaan jäljitysketju tuensaajan kirjanpitoon. Euroopan komission maatalouden ja maaseudun pääosasto on koskien Suomen esittämää kysymystä komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 809/2014 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän, maaseudun kehittämistoimenpiteiden ja täydentävien ehtojen osalta artiklan 48 (3) soveltamisesta vastauskirjeessään 26.9.2014 ilmoittanut, että kansallisia kirjanpitosäännökset ovat sovellettavia. Vastauksen mukaan paikan päällä tehtävissä tarkastuksissa laskujen yksityiskohtia voidaan katsoa. Komission asiakirjan (SWD(2013) 244 final) mukaan ohjelmakaudella 2007–2013 on heikkouksia kustannusten kohtuullisuuden tarkistamisessa muun muassa sen vuoksi, että tuensaajien toimittamien laskujen perusteella ei ole voitu varmistua kustannusten kohtuullisuudesta. Samassa asiakirjassa todetaan, että jotkut jäsenmaat edellyttävät tuensaajia lähettämään alkuperäiset laskut maksajavirastolle. Tämä on aiheuttanut tuensaajille ylimääräistä hallinnollista taakkaa verrattuna järjestelmään, jossa tuensaaja toimittaa akkreditoidun kirjanpitäjän vahvistamat kirjanpitotiedot (tilinpitoasiakirjat). Kehittämistukilain 32 §:n mukaan tuensaajan on järjestettävä kirjanpito kirjanpitolain (1336/1997) valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 2 luvun ja hyvän kirjanpitolain mukaan, maatalouden tuloverolain (543/1967) tai soveltuvin osin kirjanpitolain mukaan. Näin ollen kaikki tuensaajat pitävät toimenpiteestä kirjanpitoa. Tarkoitus on, että kirjanpitäjä tai tilintarkastaja vahvistaisi, että kustannukset on kirjattu hankkeen kirjanpitoon. Maksuhakemuksen hallinnollisen tarkastuksen yhteydessä maksujen käsittelijän olisi mahdollista pyytää nähtäväksi tositekopioita, joista voisi tarkistaa kustannuksen. Sähköiseen järjestelmään siirryttäessä olisi otettava

huomioon, että kaikilla pk-yrityksillä tai maataloilla ei ole laskuja tai tositteita sähköisessä muodossa. Paperimuotoisten laskujen, kuittien ja muiden asiakirjojen toimittaminen viranomaiselle tarkoittaisi niiden siirtämistä sähköiseen muotoon viranomaisen toimesta. Tämä aiheuttaisi hallinnollista lisätaakkaa viranomaiselle vähenevien resurssien tilanteessa. Pykälän 2 momentti koskisi osamaksukaupalla hankitun omaisuuden menon todennettavuutta. Vaadittavalla rahoitusyhtiön todistuksella todennettaisiin, että rahoitusyhtiö on maksanut kauppahinnan ja tuen saajan maksaman käteismaksuosuuden erotuksen suoraan myyjälle.

31 §. *Maksuerät.* Kehittämistukilain 48 §:n mukaan tarkemmat säännökset tukien maksueristä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 1 momentin mukaan yrityksen perustamistuki maksettaisiin aina vähintään kahdessa erässä ja enintään kolmessa erässä. Säännös perustuu maaseutuasetuksen artiklaan 19 (5), jonka mukaan yrityksen perustamistuki maksetaan vähintään kahdessa erässä. Pykälän 2 momentin mukaan investointituki maksettaisiin enintään 4 erässä. Rakentamisinvestoinnissa tuen viimeisen erän tulisi olla vähintään 20 prosenttia tuen kokonaismäärästä, mikä vastaisi ohjelmakaudella 2007–2013 sovelletun valtioneuvoston asetuksen maaseudun yritystoiminnan tukemisesta (632/2007) 44 §:n 3 momenttia.

32 §. *Maksuhakemuksen jättämisen määräaika.* Kehittämistukilain 45 §:n maksuhakemuksen jättämisestä asetettavasta määräajasta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 1 momentin mukaan maksamista olisi haettava viimeistään neljän kuukauden kuluessa toimenpiteen toteuttamisen päättymisestä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tuki voitaisiin maksaa perustelluista syistä myös määräajan jälkeen tehdyn hakemuksen perusteella. Pykälä vastaisi pääosin ohjelmakaudella 2007–2013 sovelletun valtioneuvoston asetuksen maaseudun yritystoiminnan tukemisesta (632/2007) 44 §:n 4 ja 5 momenttia.

6 luku. Erinäiset säännökset

33 §. *Viranomaisluvut.* Kehittämistukilain 14 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen edellyttämän viranomaisluvan esittämisestä. Pykälän 1 momentin mukaan tuen myöntämisen lähtökohtana olisi luvan esittäminen. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta, jonka mukaan lupa voitaisiin esittää ensimmäisen maksuhakemuksen yhteydessä tai viimeistään ennen tuen viimeisen erän maksamista. Poikkeus on tarpeen, jotta eri viranomaislupien myöntämisperusteet ulisivat huomioon otetuksi. Pykälän 3 momentin mukaan ympäristölupaan ei poikkeusta voitaisi soveltaa eikä myöskään maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaiseen lupaan ellei tuen hakija olisi saanut mainitun lain mukaista aloittamisoikeutta. Tuettavien toimenpiteiden olisi oltava Euroopan unionin ja kansallisen ympäristönsuojelua koskevan lainsäädännön mukaisia. Esimerkiksi elintarvikealan investointeihin sovellettavan maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan (44) (5) mukaan investoinnista, josta on direktiivin 2011/92/EU mukaan tehtävä ympäristövaikutusten arviointi, tuen edellytyksenä on oltava, että tällainen arviointi on tehty ja että asianomaiselle investointihankkeelle on myönnetty lupa ennen yksittäisen tuen myöntämispäivää.

34 §. *Toimenpiteen aloittaminen.* Kehittämistukilain 14 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, milloin toiminta katsotaan aloitukseksi eri toimenpiteitten osalta. Lisäksi kehittämistukilain 21 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kustannusten syntyamisen ajankohdasta. Pykälä kattaisi joustavasti aloittamista koskevat erilaiset tilanteen ja kattaisi lähtökohtaisesti aloittamiseen ohjelmakaudella 2007–2013 sovelletun valtioneuvoston asetuksen maaseudun yritystoiminnan tukemisesta (623/2007) 39 §:n mukaiset tilanteet. Pykälässä ei kuitenkaan yksityiskohtaisemmin säädettäisi rakennustöiden alkamisesta, sillä rakennustöiden aloittamisesta säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 72 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan yrityksen perustamistukea haettaessa aloittamiseksi katsottaisiin toimenpidesuunnitelmassa esitettyjen tuen kohteena olevien toimenpiteiden toteuttaminen. Maaseutuasetuksen artikla 19 (4) edellyttää, että toimenpiteiden toteuttaminen tulee aloittaa viimeistään yhdeksän kuukauden kuluessa tuen myöntämispäätöksen päivämäärästä. Yrityksen Y-tunnuksen hankkimista ei katsottaisi aloittamiseksi, sillä Y-tunnus tarvitaan kirjaututtaessa täyttämään tukihakemusta sähköiseen Hyrrä-tietojärjestelmään. Myöskään yrityksen suorittamia tarpeellisia tämän asetuksen 28 §:ssä mainittuja rekisteröintejä ei katsottaisi aloittamiseksi vaikka rekisteröinnit olisikin tehty ennen hakemuksen jättämistä. Pykälän 2 momentin mukaan investointi katsottaisiin aloitetuksi sen mukaan, mikä luetelluista toimenpiteistä ensimmäisenä toteutuisi ja 3 momentissa täsmennettäisiin hankinnan maksamiseen liittyvää aloittamistilannetta. Pykälän 4 momentissa luetellaan ennakoivat ja hankkeen esivalmisteluun liittyvät toimenpiteet, joita ei katsottaisi aloittamiseksi. Aloittamiseksi ei katsottaisi maan ostoa, lupien hankkimista, yleiskuluja, toteutettavuustutkimuksia eikä arvoltaan vähäisiä hankintoja ja suhteessa toimenpiteen hyväksyttävään kokonaiskustannukseen. Yleiskuluilla tarkoitetaan maaseutuasetuksen artiklassa 45 (2) (c) lueteltuja yleiskuluja, joihin toteutettavuustutkimus lukeutuu. Myös lupa- ja rekisteröintimaksut luettaisiin yleiskuluiksi. Pykälän sisältö vastaisi vuosille 2014–2020 vahvistettujen uusien valtioneuvoston määrätelmien. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan 2 (23) määritelmän mukaan töiden alkamisella tarkoitetaan joko investointiin liittyvien rakennustöiden alkamista tai ensimmäistä laillisesti velvoittavaa sitoumusta tilata laitteita tai muuta sitoumusta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman, riippuen siitä, kumpi tapahtuu aikaisemmin. Maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja toteutettavuustutkimusten tekemistä, ei katsota töiden alkamiseksi. Yrityskaupoissa töiden alkamisella tarkoitetaan hankittuun toimipaikkaan suoraan liittyvien omaisuuserien hankintahetkeä. Maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen artiklassa 2 (25) säädetään aloittamisesta vastaavatyypillisesti. Pykälän 5 momentissa säädettäisiin kustannusten syntyamisen ajankohdasta. Säännös olisi samansuuntainen valtioneuvoston asetuksen (716/2014) hankkeen aloittamista koskevan 17 §:n kanssa.

35 §. *Toimenpiteen aloittaminen ennen tukihakemuksen vireilletuloa.* Kehittämistukilain 14 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset Euroopan unionin lainsäädännön rajoissa toimenpiteen aloittamisesta ennen tukihakemuksen vireilletuloa. Pykälän 1 momentin mukaan tukihakemus tulisi saattaa vireille ennen toimenpiteen aloittamista. Jos toimenpide on aloitettu tämän asetuksen 34 §:n mukaisella tavalla ennen tukihakemuksen vireille tuloa, niin tukea ei voitaisi myöntää. Tukihakemuksen vireille tulosta on säädetty kehittämistukilain 36 §:ssä. Maaseudun yritystukea voidaan myöntää ainoastaan sellaisiin toimenpiteisiin, joilla on

kannustava vaikutus mukaan lukien maataloustuotteiden jalostusinvestoinnit. Muuta yritystoimintaa koskevan kannustavan vaikutuksen arvioinnista on säännökset maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklassa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklassa.

36 §. *Investoinnin pysyvyys ja tuen siirtäminen.* Kehittämistukilain 31 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuettavan toiminnan ja investoinnin pysyvyydestä sekä tarvittaessa sitä koskevasta määräajasta, jollei Euroopan unionin lainsäädännössä asiasta säädetä. Saman pykälän mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset maksamatta olevan tuen siirtämisestä. Lisäksi kehittämistukilain 15 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset tuen siirtämisen edellytyksistä ja menettelyistä. Pykälän 1 momentissa viitataan yleisasetuksen 71 artiklaan, jonka perusteella säädettäisiin investoinnin pysyvyysajaksi pk-yrityksillä kolme vuotta tuen viimeisen erän maksupäätöksen päätöspäivästä lukien. Lisäksi viitattaisiin sovellettaviin valtiotukisääntöihin, joiden mukaiset edellytykset kolmen vuoden määräaika täyttää. Vastavasta pk-yrityksiin sovellettavasta avustuksen käyttöajasta on säädetty valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) 19 §:ssä. Määräaika voisi olla erityisistä syistä enintään viisi vuotta. Määräajan pidentämisen voitaisiin katsoa olevan perusteltua esimerkiksi silloin, kun pidemmällä määräajalla pyritään estämään tuen kohteena olevan omaisuuden mahdollinen myöhempi siirtyminen liiketoiminnan käytöstä yksityiseen käyttöön tai muutoin estämään tuen tavoitteiden vastaiset vaikutukset. Tällainen tuen kohde voisi olla esimerkiksi matkailualan yrityksen lomamökit. Sääntely muuttuu verrattuna ohjelmakauteen 2007–2013, jolloin pk-yrityksiltä edellytettiin, että tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan tai kehittämistyöhön ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta. Pykälä 2-4 momenteissa säädettäisiin tuen siirtoon liittyvistä menettelyistä eri tilanteissa liittyen kehittämistukilain 31 §:ään ja 15 §:ään.

37 §. *Toimenpiteen toteuttamisen määräaika.* Kehittämistukilain 30 §:n mukaan tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta ja määräajan pidentämisen edellytyksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Toimenpiteen toteuttamisen määräaikoihin liittyvistä asioista on suuremmaksi osaksi säädetty kehittämistukilain 30 §:ssä. Tässä pykälässä säädettäisiin tarkemmin jatkoajan hakemiseen liittyvistä edellytyksistä.

38 §. *Tukea koskevat selvitykset ja seurantatiedot.* Kehittämistukilain 49 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin selvitysten ja seurantatietojen sisällöstä. Pykälän 1-3 momentissa säädettäisiin maaseutuohjelman toteuttamiseen liittyvistä tarvittavista selvityksistä ja seurantatiedoista. Seuranta- ja arviointijärjestelmästä säädetään maaseutuasetuksen 67 artiklassa ja komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 808/2014 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 soveltamissäännöistä. Pykälä perustuu edellä mainittuihin säännöksiin ja tietojen toimittamista koskevaan maaseutuasetuksen 71 artiklaan, jonka mukaan maaseudun kehittämistoimenpiteiden mukaista tukea saavien tuensaajien ja paikallisten toimintaryhmien on sitouduttava toimittamaan hallintoviranomaiselle ja/tai nimetyille arvioijille taikka muille elimille, joille näiden tehtävien suorittaminen on siirretty, kaikki tarvittavat tiedot ohjelman seurannan ja arvi-

oinnin mahdollistamiseksi erityisesti täsmennettyjen erityistavoitteiden ja prioriteettien toteutumisen osalta.

39 §. *Voimaantulo.* Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 10 päivänä helmikuuta 2015.

3 Esityksen vaikutukset

Asetusehdotuksen mukaiseen maaseudun yritystukeen käytetään EU-ohjelmakauden 2014–2020 mukaista EU-ohjelmarahoitusta, jonka taloudelliset vaikutukset syntyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014–2020. Maaseutuohjelman rahoitusta ja sen kohdentamista eri toimenpiteisiin käsiteltiin kansallisesti alustavasti 11.12.2013 talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa, jonka jälkeen valtioneuvosto hyväksyi 24.4.2014 maaseutuohjelman toimitettavaksi EU:n komission hyväksyttäväksi. EU:n komissio hyväksyi 12.12.2014 maaseutuohjelman ja sen rahoituksen esitetystä laajuudesta.

Julkinen rahoitus muodostuu maaseuturahaston rahoitusosuudesta ja kansallisesta rahoitusosuudesta. Maaseuturahaston rahoitusosuus on maaseutuohjelman kaikissa toimenpiteissä 42 prosenttia julkisesta rahoituksesta.

Maaseutuohjelmaan sisältyvät yritystuet on budjetoitu valtion talousarvion momentille 30.10.64. Edellä mainitun momentin mukaista EU-ohjelmarahoitusta on käytettävissä asetusehdotuksen mukaisen maaseudun yritystuen lisäksi maaseudun hanketoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1174/2014) mukaiseen rahoitukseen yhteensä 921 miljoonaa euroa, josta 386,820 miljoonaa euroa on EU:n maaseuturahaston rahoitusosuutta ja 534,180 miljoonaa euroa on kansallista rahoitusosuutta. Viimeksi mainitusta rahoitusosuudesta 460,180 miljoonaa euroa on valtion rahoitusosuutta momentilta 30.10.64 ja lopun arvioidaan kertyvän pääosin maaseudun hanketoiminnan tukemiseen liittyvästä kuntien rahoituksesta.

Ohjelmakaudella 2007–2013 yritystukien osuus oli noin 1/3 vastaavanlaisesta maaseudun yritys- ja hanketoiminnan tukemiseen myönnetystä julkisesta rahoituksesta, joten yritystukien julkisen rahoituksen arvioidaan olevan ohjelmakaudella 2014–2020 vähintään 300 miljoonaa euroa. Lisäksi momentilla 30.10.64 on käytettävissä teknisenä apuna koko maaseutuohjelman toimeenpanoa varten 70 miljoonaa euroa julkista rahoitusta.

Maaseudun yritystuen toimeenpanosta vastaavat pääasiassa Maaseutuvirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset). Tukea haetaan ELY-keskuksista tai paikallisista toimintaryhmistä (Leader-ryhmistä), joissa siirrytään käyttämään pääsääntöisesti sähköistä tietojärjestelmää asiointiväylänä. Tämän odotetaan vähentävän sekä hakijoiden että hallinnon työtä ja nopeuttavan asioiden käsittelyä. Tukijärjestelmä on tarkoitus toteuttaa nykyisin henkilöstöresurssein.

Maaseudun yritystuella tuettavat toimenpiteet ovat oikeutettuja EU:n rahoitusosuuksien sillä edellytyksellä, että tukihakemuksiin sovelletaan valintaperusteita. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa valintaperusteet ohjelman seurantakomiteaa kuultuaan. Valintaperusteiden tarkoituksena on varmistaa hakijoiden yhdenvertainen kohte-

lu, parantaa varojen käyttöä ja kohdentaa toimenpiteet maaseudun kehittämistä koskevien unionin prioriteettien mukaisesti.

Asetuksen voimaantulo mahdollistaa maaseudun yritystukea koskevien tukihakemusten vastaanottamisen ja maaseutuohjelman toteuttamisen aloittamisen, kun kaikki hakemusten vireille tuloon liittyvät sekä muut hallinnolliset edellytykset ovat olemassa. Asetuksen voimaantulon jälkeen maa- ja metsätalousministeriö toimittaa EU:n komissiolle yhteenvedon tukijärjestelmästä valtiontukea koskevan Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

4 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

Asetusehdotusta on käsitelty yritystukineuvottelukunnassa 27.10.2014.

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Maaseutuvirastolta, Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralta, Verohallinnolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.:ltä, Suomen Kylätoiminta ry:ltä, Suomen Kylätoiminta ry:n Leader-jaostolta, ProAgria Keskusten Liitolta, Suomen Uusyrityskeskukset ry:ltä, Seudulliset Kehittämisyhteisöt SEKES ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Innovaatorahoituskeskus Tekesiltä, Finnveralta, Finproilta ja Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitralta.

Lausunnon asetusluonnoksesta ovat antaneet oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Verohallinto, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Hämeen, Lapin, Kaakkois-Suomen, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Satakunnan, Varsinais-Suomen ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f, Suomen Kylätoiminta ry:n Leader-jaosto, ProAgria Keskusten Liitto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Suomen Yrittäjät ry, Innovaatorahoituskeskus Tekes, Finnvera, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra. Lisäksi lausunnon antoivat Keski-Suomen liitto, Koneyrittäjien liitto ja Virtain kaupunki.

Asetusluonnoksesta lausuntokierroksella saatu palaute oli pääosin myönteistä ja se on pyritty ottamaan huomioon.

5 Laintarkastus

Asetusehdotus on ollut tarkastettavana oikeusministeriön lainvalmisteluosaston lain-tarkastusyksikössä.

6 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 10 päivänä helmikuuta 2015.